

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 15 lipca 2021 r.*

Odwołanie – Pomoc państwa – Pomoc na rzecz portów lotniczych i przedsiębiorstw lotniczych – Decyzja uznająca środki na rzecz portu lotniczego Frankfurt-Hahn za pomoc państwa zgodną z rynkiem wewnętrznym i stwierdzająca brak pomocy państwa na rzecz przedsiębiorstw lotniczych korzystających z tego portu lotniczego – Niedopuszczalność skargi o stwierdzenie nieważności – Artykuł 263 akapit czwarty TFUE – Osoba fizyczna lub prawna, której sporna decyzja nie dotyczy bezpośrednio i indywidualnie – Skuteczna ochrona sądowa

W sprawie C-453/19 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 13 czerwca 2019 r.,

Deutsche Lufthansa AG, z siedzibą w Kolonii (Niemcy), którą reprezentował A. Martin-Ehlers, Rechtsanwalt,

wnosząca odwołanie,

w której drugą stroną postępowania były:

Komisja Europejska, którą reprezentowali T. Maxian Rusche oraz S. Noë, w charakterze pełnomocników,

strona pozwana w pierwszej instancji,

Land Rheinland-Pfalz, który reprezentował profesor C. Koenig,

Ryanair DAC, z siedzibą w Swords (Irlandia), który reprezentowali G. Berrisch, Rechtsanwalt, D. Vasbeck, avocat, oraz B. Byrne, solicitor,

interwencji w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: M. Vilaras, prezes izby, N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin (sprawozdawca) i K. Jürimäe, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Szpunar,

* Język postępowania: niemiecki.

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 27 października 2020 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Deutsche Lufthansa AG żąda w odwołaniu uchylenia wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 12 kwietnia 2019 r., Deutsche Lufthansa/Komisja (T-492/15, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”, EU:T:2019:252), w którym sąd ten odrzucił jako niedopuszczalną złożoną przez nią skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji (UE) 2016/789 z dnia 1 października 2014 r. w sprawie pomocy państwa SA.21121 (C 29/2008) (ex NN 54/07) wdrożonej przez Niemcy, dotyczącej finansowania portu lotniczego Frankfurt-Hahn oraz stosunków finansowych między tym portem lotniczym a Ryanairem (Dz.U. 2016, L 134, s. 46, zwanej dalej „sporną decyzją”).

Okoliczności powstania sporu i sporna decyzja

- 2 Okoliczności powstania sporu zostały przedstawione przez Sąd w zaskarżonym wyroku w następujący sposób:
 - „1 Skarżąca, [Deutsche Lufthansa], jest przedsiębiorstwem lotniczym z siedzibą w Niemczech, którego główną działalność stanowi przewóz pasażerów. Jej pierwszy podstawowy port lotniczy to Frankfurt nad Menem (Niemcy).
 - 2 Port lotniczy Frankfurt-Hahn znajduje się w Niemczech, na terytorium kraju związkowego Rheinland-Pfalz (zwanego dalej »krajem związkowym«) około 120 km na zachód od miasta Frankfurt nad Menem i około 115 km od portu lotniczego Frankfurt nad Menem. Do 1992 r. teren, na którym położone jest lotnisko Frankfurt-Hahn, [stanowił] bazę wojskową. Baza ta została następnie przekształcona w lotnisko cywilne. W dniu 1 kwietnia 1995 r. Republika Federalna Niemiec przeniosła własność infrastruktury na Holding Unternehmen Hahn GmbH & Co. KG (zwany dalej »Holding Hahn«), partnerstwo publiczno-prywatne, w którym uczestniczył [którego udziałowcem był] kraj związkowy.
 - 3 W dniu 1 stycznia 1998 r. spółka Flughafen Frankfurt/Main GmbH (zwana dalej »Fraportem«), która obsługiwała już międzynarodowy port lotniczy Frankfurt nad Menem, nabyła 64,90% udziałów w spółce Flughafen Hahn GmbH & Co. KG Lautzenhausen (zwanej dalej »Flughafen Hahn«) będącej operatorem portu lotniczego Frankfurt-Hahn.
 - 4 W 1999 r. port lotniczy Frankfurt-Hahn przyciągnął swojego pierwszego taniego przewoźnika, Ryanair Ltd (obecnie Ryanair DAC, zwanego dalej »Ryanairem«). Pierwsza umowa spółki Flughafen Hahn z Ryanairem weszła w życie dnia 1 kwietnia 1999 r. (zwana dalej »umową z Ryanairem z 1999 r.«). Przedmiotem zawartej na okres pięciu lat umowy z Ryanairem z 1999 r. były opłaty lotniskowe, do których uiszczania był zobowiązany Ryanair.

- 5 W sierpniu 1999 r. Fraport nabył 73,37% udziałów w Holding Hahn oraz 74,90% udziałów w spółce będącej jej komplementariuszem, Holding Unternehmen Hahn Verwaltungs GmbH.
- 6 W dniu 31 sierpnia 1999 r. kraj związkowy i Fraport zawarły umowę, na mocy której Fraport zobowiązał się do zawarcia umowy w sprawie zysków i strat. Umowa ta została zatwierdzona w tym samym dniu, potwierdzona w drodze aktu notarialnego w dniu 24 listopada 2000 r. i weszła w życie w dniu 1 stycznia 2001 r. Zgodnie z tą umową Fraport miał prawo do wszystkich zysków generowanych przez operatora portu lotniczego Frankfurt-Hahn i w zamian był zobowiązany pokryć wszystkie jego straty [...].
- 7 Następnie Holding Hahn i Flughafen Hahn połączyły się w celu stworzenia Flughafen Hahn GmbH, przekształconej we Flughafen Frankfurt-Hahn GmbH (zwanej dalej »[...] FFHG« [...]), z czego 26,93% kapitału zakładowego należało do kraju związkowego, a 73,07% – do Fraportu.
- 8 Do dnia 11 czerwca 2001 r. 100% akcji Fraportu znajdowało się w posiadaniu akcjonariuszy publicznych. W tym dniu Fraport został wprowadzony do obrotu na giełdzie papierów wartościowych i 29,71% jego akcji sprzedano akcjonariuszom prywatnym, a pozostałe 70,29% akcji pozostało w posiadaniu akcjonariuszy publicznych.
- 9 W dniu 16 października 2001 r. kraj związkowy zatwierdził tabelę opłat lotniskowych we Frankfurcie-Hahn, która weszła w życie z mocą wsteczną na dzień 1 października 2001 r. [...]
- 10 W dniach 14 grudnia 2001 r. i 9 stycznia 2002 r., odpowiednio, Fraport i akcjonariusze FFHG postanowili podwyższyć kapitał zakładowy FFHG w celu sfinansowania mającej pilny charakter części programu poprawy infrastruktury lotniskowej [...]. [To] [p]odwyższenie kapitału [...] w wysokości 27 mln EUR zostało zatwierdzone przez Fraport oraz przez kraj związkowy, które w dniu 9 stycznia 2002 r. dokonały z tego tytułu wpłat w wysokości, odpowiednio, 19,7 mln EUR i 7,3 mln EUR.
- 11 W dniu 14 lutego 2002 r. została zawarta druga umowa pomiędzy FFHG i Ryanair'em [...]. Zastąpiła ona umowę z Ryanair'em z 1999 r.
- 12 W dniu 27 listopada 2002 r. kraj związkowy Hesja (Niemcy), Fraport i FFHG zawarły umowę dotyczącą rozwoju portu lotniczego Frankfurt-Hahn. Umowa ta przewidywała drugie podwyższenie kapitału FFHG, przy której to okazji kraj związkowy Hesja stał się trzecim akcjonariuszem FFHG.
- 13 W dniu 22 marca 2004 r. sporządzono umowę między akcjonariuszami dotyczącą udziału Fraportu, kraju związkowego i kraju związkowego Hesja w kapitale zakładowym FFHG (zwaną dalej »umową akcjonariuszy«). Fraport, kraj związkowy i kraj związkowy Hesja podpisały tę umowę w dniu 30 marca 2005 r.
- 14 W celu wykonania umowy akcjonariuszy uzgodniono podwyższenie kapitału FFHG o 19,5 mln EUR w celu kontynuowania programu inwestycyjnego, o którym mowa w pkt 10 powyżej. W latach 2004–2009 Fraport, kraj związkowy i kraj związkowy Hesja wniosły, odpowiednio, 10,21 mln EUR, 540 000 EUR i 8,75 mln EUR w FFHG w kilku transzach. Ponadto kraj związkowy i kraj związkowy Hesja zobowiązały się do wniesienia, każde z nich, dodatkowo 11,25 mln EUR z tytułu rezerwy kapitałowej, zgodnie z harmonogramem obowiązującym do roku 2009 r.

- 15 W następstwie podwyższenia kapitału opisanego w pkt 14 powyżej [...], którego całkowita kwota wynosiła 42 mln EUR, Fraport posiadał 65% udziałów FFHG, w porównaniu z 17,5% dla kraju związkowego Hesja i kraju związkowego.
- 16 Umowa akcjonariuszy przewidywała również, że wszelkie nowe zobowiązania zaciągnięte przez FFHG miały być pokryte przez Fraport, kraj związkowy i kraj związkowy Hesja proporcjonalnie do ich udziału w kapitale zakładowym FFHG oraz że umowa w sprawie zysków i strat [zawarta w 2001 r., o której mowa w pkt 6 powyżej] powinna zostać przedłużona do 2014 r. W celu dostosowania się do tych obowiązków Fraport i FFHG zawarły w dniu 5 kwietnia 2004 r. nową umowę w sprawie zysków i strat (zwaną dalej »umową w sprawie zysków i strat z 2004 r.«). Umowa w sprawie zysków i strat z 2004 r. weszła w życie w dniu 2 czerwca 2004 r., po zatwierdzeniu przez walne zgromadzenie akcjonariuszy Fraportu większością trzech czwartych wymaga[ą] przez umowę akcjonariuszy. Zgodnie z umową w sprawie zysków i strat z 2004 r. Fraport zobowiązał się pokryć wszystkie straty poniesione przez FFHG w latach 2004–2009.
- 17 W latach 1997–2004 kraj związkowy wypłacił operatorowi [portu lotniczego] Frankfurt-Hahn subwencje bezpośrednie [...]. [Subwencje te,] wypłacane do 2000 r.[,] miały na celu finansowanie inwestycji w infrastrukturę portu lotniczego, podczas gdy subwencje wypłacane począwszy od 2001 r. służyły sfinansowaniu kosztów personelu kontroli bezpieczeństwa. Kraj związkowy pobiera [od przedsiębiorstw lotniczych korzystających z tego portu lotniczego] opłatę za bezpieczeństwo portu lotniczego [naliczaną od każdego pasażera] odlatując[ego] z portu lotniczego Frankfurt-Hahn [...] i przekazuje całość wpływów z tej opłaty, a także środki z[e] [...] [swego] budżetu ogólnego, na rzecz operatora portu lotniczego Frankfurt-Hahn tytułem rekompensaty za [przeprowadzanie] kontroli bezpieczeństwa [...].
- 18 W dniu 4 listopada 2005 r. dodano aneks do umowy [zawartej w dniu 14 lutego 2002 r. pomiędzy FFHG a Ryanaiem, o której mowa w pkt 11 powyżej].
- 19 W latach 2003–2006 Komisja Wspólnot Europejskich otrzymała szereg skarg dotyczących domniemanej pomocy państwa przyznanej przez Fraport, kraj związkowy i kraj związkowy Hesja na rzecz Ryanaira i FFHG. W dniach 22 września 2003 r. i 1 czerwca 2006 r. jeden ze skarżących skierował do Komisji uzupełniające informacje.
- 20 W dniu 26 kwietnia 2006 r. została zatwierdzona przez kraj związkowy nowa tabela opłat lotniskowych dla Frankfurt-Hahn. Zaczęła ona obowiązywać w dniu 1 czerwca 2006 r.
- 21 Pismami z dnia 25 września 2006 r. i z dnia 9 lutego 2007 r. Komisja skierowała do Republiki Federalnej Niemiec żądanie udzielenia informacji, która pismami z dni 20 grudnia 2006 r. i 29 czerwca 2007 r. zastosowała się do tego wezwania.
- 22 Pismem z dnia 17 czerwca 2008 r. Komisja doręczyła Republice Federalnej Niemiec decyzję o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 88 ust. 2 traktatu WE [...] odnośnie do pomocy państwa dotyczącej finansowania [FFHG] i jego stosunków z Ryanaiem [...]. Decyzja wzywająca zainteresowane strony do przedstawienia uwag została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w dniu 17 stycznia 2009 r. (Dz.U. 2009, C 12, s. 6).

- 23 W dniu 31 grudnia 2008 r. Fraport zbył na rzecz kraju związkowego cały swój pakiet akcji w FFHG. W wyniku tej sprzedaży, po pierwsze, kraj związkowy posiadał większościowy udział wynoszący 82,5% w FFHG, ponieważ pozostałe 17,5% pozostaje w rękach kraju związkowego Hesja, a po drugie, rozwiązano umowę w sprawie zysków i strat z 2004 r.
- 24 W ramach formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja otrzymała między innymi uwagi skarżące) i Ryanaira, które zostały przekazane Republice Federalnej Niemiec.
- 25 W dniu 1 lipca 2009 r. Republika Federalna Niemiec przekazała Komisji uwagi i dodatkowe informacje.
- 26 W dniu 13 lipca 2011 r. Komisja podjęła decyzję o wszczęciu drugiego formalnego postępowania wyjaśniającego w sprawie środków finansow[ania] FFHG podjętych w latach 2009–2011. Decyzja wzywająca zainteresowane strony do przedstawienia uwag została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w dniu 21 lipca 2012 r. (Dz.U. 2012, C 216, s. 1). W związku z tym toczyły się równoległe dwa postępowania.

[...]

- 29 Republika Federalna Niemiec zobowiązała się do wniesienia do FFHG kapitału w celu refinansowania pożyczek zaciągniętych przez [niego], przeznaczonych na finansowanie środków infrastrukturalnych postanowionych przez organy publiczne w latach 1997–2012, które nie były objęte umowami w sprawie zysków i strat, w sprawie podwyższenia kapitału lub innymi subwencjami [...].
- 30 Pismem z dnia 25 lutego 2014 r. Komisja poinformowała Republikę Federalną Niemiec o przyjęciu w dniu 20 lutego 2014 r. wytycznych w sprawie pomocy państwa dla portów lotniczych i przedsiębiorstw lotniczych (Dz.U. 2014, C 99, s. 3 [...]).
- 31 Pismami z [dni] 23 marca i 4 kwietnia 2014 r. Komisja zwróciła się o nowe wyjaśnienia do Republiki Federalnej Niemiec. Pismami z dni 17, 24 kwietnia i 9 maja 2014 r. Republika Federalna Niemiec zastosowała się do tego wezwania.
- 32 W dniu 15 kwietnia 2014 r. w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* opublikowano zawiadomienie, w którym wezwano państwa członkowskie i zainteresowane strony do zgłaszania uwag dotyczących zastosowania do niniejszej sprawy [wytycznych w sprawie pomocy państwa dla portów lotniczych i przedsiębiorstw lotniczych z 2014 r.]. Skarżąca przedstawiła uwagi, które Komisja przekazała Republice Federalnej Niemiec pismem z dnia 26 sierpnia 2014 r. Pismem z dnia 3 września 2014 r. Republika Federalna Niemiec poinformowała Komisję, że nie ma żadnych uwag.
- 33 W dniu 1 października 2014 r. Komisja wydała [sporną] decyzję [...].

[Sporna decyzja]

- 34 W [spornej] decyzji Komisja zbadała, z jednej strony, istnienie pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, jeśli chodzi, po pierwsze, o środki przyjęte na rzecz portu lotniczego Frankfurt-Hahn (zob. motywy 292–420 [spornej] decyzji), po drugie, środki przyjęte na rzecz Ryanaira (zob. motywy 421–456, 464–484, 580 [spornej] decyzji) i po trzecie, środki przyjęte na rzecz przedsiębiorstw lotniczych korzystających z portu lotniczego Frankfurt-Hahn, czyli

tabelę opłat lotniskowych [ustanowioną w 2001 r., o której mowa w pkt 9 powyżej] i tabelę [ustanowioną w 2006 r., o której mowa w pkt 20 powyżej] (zob. motywy 457–463, 485–494, 581 [spornej] decyzji). Z drugiej strony, uznawszy, że niektóre środki na rzecz portu lotniczego Frankfurt-Hahn stanowiły pomoc państwa, Komisja zbadała ich zgodność z rynkiem wewnętrznym (zob. motywy 497–579 [spornej] decyzji).

[...]

54 [Rozstrzygnięcie] [spornej] decyzji ma następujące brzmienie:

»Artykuł 1

1. Pomoc państwa, która została w sposób niezgodny z prawem i z naruszeniem art. 108 ust. 3 [TFUE] wdrożona w latach 2001–2012 przez Niemcy na rzecz [FFHG] poprzez dokonanie podwyższenia kapitału w 2001 r. w wysokości 27 mln EUR, podwyższenia kapitału w 2004 r. w wysokości 22 mln EUR oraz przyznanie dotacji bezpośrednich przez kraj związkowy [...] jest zgodna z rynkiem wewnętrznym.

2. Podwyższenie kapitału [FFHG] dokonane w trakcie] 2004 r. przez Fraport [...] oraz umowa o pokrycie strat z 2004 r. nie stanowią pomocy w rozumieniu art. 107 ust. 1 [TFUE].

Artykuł 2

1. Umowa zawarta między Ryanirem a [FFHG], która weszła w życie w dniu 1 kwietnia 1999 r., nie stanowi pomocy w rozumieniu art. 107 ust. 1 [TFUE].

2. Umowa [...] Ryanair/[FFHG] Delivery of aircraft 6 to 18 – year 2005 to year 2012 z dnia 4 listopada 2005 r. nie stanowi pomocy w rozumieniu art. 107 ust. 1 [TFUE].

3. Umowa [...] Ryanair/[FFHG] – Delivery of aircraft 6 to 18 – year 2005 to year 2012 z dnia 4 listopada 2005 r. nie stanowi pomocy w rozumieniu art. 107 ust. 1 [TFUE]. |

Artykuł 3

Tabele opłat lotniskowych, które weszły w życie w dniu 1 października 2001 r. i w dniu 1 czerwca 2006 r., nie stanowią pomocy w rozumieniu art. 107 ust. 1 [TFUE].

Artykuł 4

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Federalnej Niemiec«”.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

- 3 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 26 sierpnia 2015 r. wnosząca odwołanie wniosła skargę zmierzającą do stwierdzenia nieważności spornej decyzji, na poparcie której podniosła w sumie siedem zarzutów, opartych: pierwszy – na błędach proceduralnych, drugi i trzeci – na błędach w ocenie okoliczności faktycznych, czwarty – na oczywistych sprzecznościach w spornej decyzji, a piąty, szósty i siódmy – na naruszeniach art. 107 TFUE.
- 4 Komisja, wspierana przez interwenientów w pierwszej instancji, podniosła między innymi zarzut niedopuszczalności, twierdząc, że wnosząca odwołanie nie miała legitymacji procesowej czynnej w świetle przesłanek dopuszczalności wynikających z art. 263 akapit czwarty TFUE.

- 5 W zaskarżonym wyroku Sąd, stwierdziwszy, że wnosząca odwołanie nie była adresatem spornej decyzji, zbadał, czy miała ona legitymację procesową czynną w zakresie, w jakim decyzja ta mogła dotyczyć jej bezpośrednio i indywidualnie – w rozumieniu drugiej hipotezy normy wyrażonej w art. 263 akapit czwarty TFUE – lub też w zakresie, w jakim sporna decyzja mogła dotyczyć jej bezpośrednio i stanowić akt regulacyjny niewymagający środków wykonawczych – w rozumieniu trzeciej hipotezy normy sformułowanej w tym postanowieniu.
- 6 Badanie to zostało przeprowadzone w pierwszej kolejności w pkt 119–187 zaskarżonego wyroku, w zakresie, w jakim sporna decyzja dotyczy środków na rzecz FFHG i Ryanaira, a następnie w pkt 188–212 zaskarżonego wyroku, w zakresie, w jakim decyzja ta dotyczy tabeli opłat lotniskowych.
- 7 I tak, co się tyczy w pierwszej kolejności środków przyznanych na rzecz FFHG i Ryanaira, będących przedmiotem art. 1 i 2 spornej decyzji, Sąd, uznając, że wnosząca odwołanie nie wykazała w sposób wymagany prawem, że środki te dotyczą jej indywidualnie, orzekł w pkt 182 zaskarżonego wyroku, że skarga nie jest dopuszczalna na podstawie drugiej hipotezy normy przewidzianej w art. 263 akapit czwarty TFUE.
- 8 W drugiej kolejności Sąd uznał, w szczególności w pkt 187 zaskarżonego wyroku, że środki na rzecz Ryanaira i FFHG nie zostały przyznane na podstawie systemu pomocy, a zatem miały indywidualny charakter. Sąd wywiódł stąd, że art. 1 i 2 spornej decyzji nie można w konsekwencji uznać za „akty regulacyjne” w rozumieniu art. 263 akapit czwarty TFUE.
- 9 Odnosząc się następnie do art. 3 spornej decyzji, dotyczącego tabeli opłat lotniskowych, Sąd uznał, po pierwsze, w pkt 208 zaskarżonego wyroku, że wnosząca odwołanie nie wykazała, ani ze względu na swój status przedsiębiorstwa konkurującego z Ryanairem, ani z uwagi na dyskryminację, której skutki miała odczuwać, że środki te dotyczyły jej bezpośrednio w rozumieniu drugiej hipotezy normy z art. 263 akapit czwarty TFUE.
- 10 Po drugie, Sąd wywiódł na tej podstawie w pkt 212 zaskarżonego wyroku, że wnosząca odwołanie nie miała również czynnej legitymacji procesowej na podstawie trzeciej hipotezy tej normy.
- 11 W konsekwencji Sąd odrzucił skargę jako niedopuszczalną w całości.

Żądania stron i postępowanie przed Trybunałem

- 12 Wnosząca odwołanie wnosi do Trybunału o:
 - stwierdzenie, że skarga wniesiona w pierwszej instancji była dopuszczalna i zasadna;
 - uchylene zaskarżonego wyroku;
 - uwzględnienie żądań przedstawionych w pierwszej instancji i stwierdzenie nieważności spornej decyzji;
 - posiłkowo w stosunku do innych zarzutów, przekazanie sprawy Sądowi do ponownego rozpoznania; oraz
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania.

- 13 Komisja, kraj związkowy i Ryanair wnoszą do Trybunału o:
- oddalenie odwołania i
 - obciążenie wnoszącej odwołanie kosztami postępowania.

W przedmiocie odwołania

- 14 Wnosząca odwołanie podnosi na jego poparcie cztery zarzuty. Zarzut pierwszy, który składa się z sześciu części, dotyczy naruszenia art. 263 akapit czwarty TFUE i art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „kartą”) w zakresie, w jakim Sąd uznał, że wnosząca odwołanie nie miała legitymacji do żądania stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji w części, w jakiej dotyczy ona środków na rzecz FFHG i Ryanaira. Zarzut drugi dotyczy naruszenia art. 263 akapit czwarty TFUE w zakresie, w jakim Sąd uznał, że wnosząca odwołanie nie miała legitymacji do żądania stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji w części, w jakiej dotyczy ona taryfy opłat lotniskowych. Zarzut trzeci dotyczy naruszenia art. 263 akapit czwarty TFUE, art. 108 ust. 2 TFUE i obowiązku uzasadnienia w zakresie, w jakim Sąd uznał, że wnosząca odwołanie nie miała legitymacji do żądania stwierdzenia nieważności spornej decyzji w części, w jakiej dotyczy ona wniesienia przez kraj związkowy 121,9 mln EUR na rzecz rezerwy kapitałowej FFHG (zwanego dalej „środkiem nr 12”).

W przedmiocie zarzutu pierwszego, zgodnie z którym Sąd naruszył art. 263 akapit czwarty TFUE, uznając, że wnosząca odwołanie nie miała legitymacji do żądania stwierdzenia nieważności spornej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy ona środków na rzecz FFHG i Ryanaira

Argumentacja stron

- 15 W zarzucie pierwszym, który dzieli się na sześć części, wnosząca odwołanie co do zasady zarzuca Sądowi, że naruszył art. 263 akapit czwarty TFUE i art. 47 karty, uznając, że sporna decyzja nie dotyczyła jej indywidualnie w zakresie, w jakim w art. 1 i 2 odnosiła się do środków na rzecz FFHG i Ryanaira.
- 16 W częściach od pierwszej do trzeciej tego zarzutu wnosząca odwołanie podnosi, że Sąd zbadał, czy sporna decyzja „dotyczy jej indywidualnie” w rozumieniu drugiej hipotezy normy wyrażonej w art. 263 akapit czwarty TFUE, nie w świetle tego, co jak twierdzi wnosząca odwołanie, stanowi „pierwszą alternatywę” orzecznictwa wynikającego z wyroku z dnia 17 września 2015 r., Mory i in./Komisja (C-33/14 P, EU:C:2015:609), dotyczącego ochrony praw procesowych zainteresowanej strony w postępowaniu administracyjnym przed Komisją, ale w świetle jakoby „drugiej alternatywy” wynikającej z tego orzecznictwa, dotyczącej istotnego naruszenia przez zaskarżony środek pozycji, jaką zajmuje ta strona postępowania na rynku.
- 17 W szczególności w pierwszej części zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie podnosi co do zasady, że Sąd naruszył prawo, uznając w pkt 141 zaskarżonego wyroku, iż zgodnie z wyrokiem z dnia 28 stycznia 1986 r., Cofaz i in./Komisja (169/84, EU:C:1986:42, pkt 25), powinna ona była wykazać, że jej pozycja na rynku została istotnie zmieniona wskutek środka pomocy będącego przedmiotem spornej decyzji.

- 18 Podnosi ona, że przepisy, zgodnie z którymi toczyło się postępowanie w niniejszej sprawie, zostały przyjęte rozporządzeniem Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania art. [108 TFUE] (Dz.U. 1999, L 83, s. 1) oraz że powinna ona być zostać uznana za „zainteresowaną stronę” w rozumieniu art. 1 lit. h) tego rozporządzenia. W konsekwencji z wyroku z dnia 28 stycznia 1986 r., Cofaz i in./Komisja (169/84, EU:C:1986:42, pkt 22, 23), rozpatrywanego w świetle art. 47 karty wynikało że skarżący powinien mieć możliwość wniesienia skargi w celu ochrony swoich interesów. Wnosząca odwołanie dodaje, że Komisja niewątpliwie pominęła istotne okoliczności faktyczne, a tym samym działała w sposób arbitralny, z naruszeniem art. 41 karty, i w sposób dyskryminujący – których to okoliczności Sąd nie uwzględnił.
- 19 W części drugiej zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi co do zasady, że w pkt 135 i 143 zaskarżonego wyroku zbadał dopuszczalność skargi wyłącznie w świetle ścisłych przesłanek dotyczących decyzji przyjętych po zakończeniu formalnego postępowania wyjaśniającego, zamiast zbadać ją w świetle tego, co jak twierdzi wnosząca odwołanie – stanowi „pierwszą alternatywę” zgodnie z wyrokiem z dnia 17 września 2015 r., Mory i in./Komisja (C-33/14 P, EU:C:2015:609), czyli pod kątem naruszenia służących jej gwarancji proceduralnych.
- 20 Jest bezsporne, że gdyby Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w niniejszej sprawie, postępowanie to nie byłoby zgodne z prawem i nie dotyczyłoby wszystkich okoliczności faktycznych, zgodnie z tym, co wnosząca odwołanie twierdziła przed Sądem. Ponieważ w związku z powyższym Komisja, zdaniem wnoszącej odwołanie, działała w sposób arbitralny, wnosząca odwołanie nie może być traktowana w kwestii dopuszczalności wniesionego środka prawnego w taki sam sposób jak w ramach formalnego postępowania wyjaśniającego prowadzonego w sposób zgodny z prawem. Sąd powinien był zastosować mniej rygorystyczne przesłanki dopuszczalności, zgodnie z którymi wystarczyłoby, aby wnosząca odwołanie pozostawała w konkretnym stosunku konkurencji z beneficjentem pomocy.
- 21 Co więcej, zastosowanie tego, co jak twierdzi wnosząca odwołanie, stanowi „drugą alternatywę” orzecznictwa wynikającego z wyroku z dnia 17 września 2015 r., Mory i in./Komisja (C-33/14 P, EU:C:2015:609), zostało wykluczone w niniejszej sprawie na podstawie okoliczności faktycznych, które zostały pominięte przez Komisję. Ponadto wnosząca odwołanie mogła powołać się na naruszenie swych praw proceduralnych jedynie w drodze skargi o stwierdzenie nieważności.
- 22 W części trzeciej zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie podnosi co do zasady, że brak możliwości zastosowania tego, co jak twierdzi, stanowi bardziej rygorystyczną „drugą alternatywę” orzecznictwa wynikającego z wyroku z dnia 17 września 2015 r., Mory i in./Komisja (C-33/14 P, EU:C:2015:609), wynika w szczególności z faktu, że Komisja w spornej decyzji dokonała oczywiście błędnej i niekompletnej interpretacji prawa niemieckiego, co wnosząca odwołanie uzasadniła przed Sądem.
- 23 W części czwartej zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, posiłkowo w stosunku do innych zarzutów, że w pkt 177 i nast. zaskarżonego wyroku błędnie zastosował materialne przesłanki tego, co jak twierdzi, stanowi „drugą alternatywę” orzecznictwa wynikającego z wyroku z dnia 17 września 2015 r., Mory i in./Komisja (C-33/14 P, EU:C:2015:609). Wynika to, po pierwsze, z szeregu okoliczności faktycznych, które przedstawiła wnosząca odwołanie i które odróżniają ją od wszystkich pozostałych konkurentów, a w konsekwencji indywidualizują ją w sposób analogiczny do indywidualizacji adresata spornej

decyzji. Po drugie, Sąd niesłusznie zarzucił wnoszącej odwołanie, że ta nie sprecyzowała swojego wkładu finansowego do FFHG jako współnika Fraportu, co nie było konieczne z prawnego punktu widzenia.

- 24 W piątej części zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie podnosi, że nawet gdyby zamiast kryterium wynikającego z wyroku z dnia 15 lipca 1963 r., Plaumann/Komisja (25/62, EU:C:1963:17, s. 223), należało zastosować kryterium istotnego naruszenia jej pozycji na rynku, Sąd powinien był przyznać jej przynajmniej złagodzenie ciężaru dowodu na okoliczność tego, że kryterium to było spełnione w niniejszej sprawie. W tym względzie utrzymuje ona, że wymóg udowodnienia istotnego naruszenia jej pozycji na rynku znajduje zastosowanie tylko wtedy, gdy chodzi o „pomoc” będącą przedmiotem decyzji, której stwierdzenia nieważności ona żąda. Tymczasem Komisja uznała w spornej decyzji, że w niniejszej sprawie właśnie nie chodzi o „pomoc” w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.
- 25 Wnosząca odwołanie podkreśla ponadto, że Komisja nie uwzględniła wszystkich okoliczności faktycznych i wszystkich mających znaczenie środków. Wnosząca odwołanie przedstawiła bowiem dowód istotnego naruszenia swojej pozycji rynkowej wynikającego z faktu zastosowania środków przewidzianych w spornej decyzji.
- 26 W części szóstej zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie kwestionuje co do zasady dokonaną przez Sąd w pkt 150–177 i nast. zaskarżonego wyroku ocenę istotnego naruszenia jej pozycji na danym rynku.
- 27 W tym względzie zarzuca ona Sądowi przede wszystkim odejście od orzecznictwa Trybunału poprzez błędne zastosowanie wobec niej wymogów dotyczących określenia rynku właściwego i związku przyczynowego między rozpatrywanymi środkami a istotnie naruszoną jej pozycją na rynku.
- 28 Wnosząca odwołanie podnosi następnie, że wbrew temu, jak Sąd rozstrzygnął w tym względzie, przedstawiła ona pewne dowody dotyczące w szczególności europejskiego ruchu lotniczego, europejskich sieci przedsiębiorstw lotniczych, nadzwyczajnego rozwoju Ryanaira i wzrostu liczby jego pasażerów, otwarcia bazy Ryanaira w porcie lotniczym we Frankfurcie nad Menem, jak również bliskości geograficznej dwóch portów lotniczych, których dotyczy sprawa. Wnosząca odwołanie wykazała zatem, że rozpatrywana pomoc w istotny sposób naruszyła jej pozycję na danym rynku.
- 29 Wreszcie, podnosi ona naruszenie art. 47 karty.
- 30 Komisja, kraj związkowy i Ryanair kwestionują całość argumentacji przedstawionej w ramach zarzutu pierwszego i uważają, że zarzut ten należy w części odrzucić jako niedopuszczalny, a w każdym razie oddalić jako bezzasadny.

Ocena Trybunału

- 31 Na wstępie należy przypomnieć, że dopuszczalność skargi wniesionej przez osobę fizyczną lub prawną na akt, którego nie jest ona adresatem, jest na podstawie art. 263 akapit czwarty TFUE uzależniona spełnienia przesłanki uznania po stronie tej osoby legitymacji procesowej czynnej, która występuje w dwóch sytuacjach. Po pierwsze, skargę taką można wnieść pod warunkiem, że akt dotyczy tej osoby bezpośrednio i indywidualnie. Po drugie, osoba taka może wnieść skargę na akt regulacyjny niewymagający środków wykonawczych, jeżeli dotyczy on jej bezpośrednio (zob.

podobnie w szczególności wyroki: z dnia 17 września 2015 r., *Mory i in./Komisja*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, pkt 59, 91; a także z dnia 13 marca 2018 r., *Industrias Químicas del Vallés/Komisja*, C-244/16 P, EU:C:2018:177, pkt 39).

- 32 Sporna decyzja, której adresatem była Republika Federalna Niemiec, nie stanowi aktu regulacyjnego zgodnie z art. 263 akapit czwarty TFUE, ponieważ nie jest aktem o charakterze generalnym (zob. podobnie wyrok z dnia 3 października 2013 r., *Inuit Tapiriit Kanatami i in./Parlament i Rada*, C-583/11 P, EU:C:2013:625, pkt 56), do Sądu należało zatem ustalenie, czy decyzja ta dotyczyła wnoszącej odwołanie bezpośrednio i indywidualnie w rozumieniu tego postanowienia.
- 33 W tym względzie z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że podmioty inne niż adresaci decyzji mogą utrzymywać, iż decyzja ta dotyczy ich indywidualnie, tylko wtedy, gdy ma ona wpływ na ich sytuację ze względu na szczególne dla nich cechy charakterystyczne lub na sytuację faktyczną, która odróżnia je od wszelkich innych osób i w związku z tym indywidualizuje w sposób podobny jak adresata decyzji (zob. podobnie w szczególności wyroki: z dnia 15 lipca 1963 r., *Plaumann/Komisja*, 25/62, EU:C:1963:17, s. 223; z dnia 28 stycznia 1986 r., *Cofaz i in./Komisja*, 169/84, EU:C:1986:42, pkt 22; z dnia 22 listopada 2007 r., *Sniace/Komisja*, C-260/05 P, EU:C:2007:700, pkt 53; z dnia 17 września 2015 r., *Mory i in./Komisja*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, pkt 93).
- 34 W ramach części od pierwszej do trzeciej zarzutu pierwszego, które należy zbadać łącznie, wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi zasadniczo, że zbadał, czy zaskarżona decyzja dotyczy jej indywidualnie, nie w świetle kryterium ochrony praw procesowych zainteresowanej strony w postępowaniu administracyjnym przed Komisją, lecz w świetle kryterium istotnego naruszenia jej pozycji na danym rynku.
- 35 W tym względzie należy przypomnieć, że w ramach postępowania kontrolnego w sprawie pomocy państwa przewidzianego w art. 108 TFUE należy wyróżnić, po pierwsze, wstępną fazę badania pomocy ustanowioną w ust. 3 tego przepisu, mającą na celu jedynie umożliwienie Komisji sformułowania wstępnej opinii w sprawie częściowej lub całkowitej zgodności danej pomocy, i po drugie, fazę badania, do której odnosi się ust. 2 tego przepisu. Tylko w ramach tej drugiej fazy, która ma umożliwić Komisji uzyskanie kompletnych informacji o całości danych w sprawie, traktat FUE nakłada na Komisję obowiązek wezwania zainteresowanych stron do przedstawienia uwag (wyrok z dnia 17 września 2015 r., *Mory i in./Komisja*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, pkt 94 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 36 Z powyższego wynika, że w sytuacji gdy bez wszczynania formalnego postępowania wyjaśniającego ustanowionego w art. 108 ust. 2 TFUE Komisja stwierdzi w drodze decyzji wydanej na podstawie ust. 3 tego postanowienia, iż pomoc jest zgodna z rynkiem wewnętrznym, podmioty tych gwarancji proceduralnych mogą uzyskać ich poszanowanie tylko wtedy, gdy mają możliwość zakwestionowania tej decyzji przed sądem Unii. Z tych powodów dopuszczalna jest skarga o stwierdzenie nieważności takiej decyzji, wniesiona przez zainteresowaną stronę w rozumieniu art. 108 ust. 2 TFUE, w sytuacji gdy skarżący dąży poprzez jej wniesienie do ochrony swych praw procesowych, które wywodzi z tego postanowienia. Trybunał wyjaśnił, że zainteresowanymi stronami są osoby, przedsiębiorstwa lub stowarzyszenia, których interesy mogłyby zostać naruszone w wyniku przyznania pomocy, to znaczy w szczególności przedsiębiorstwa będące konkurentami beneficjentów tej pomocy oraz organizacje zawodowe (zob. wyrok z dnia 17 września 2015 r., *Mory i in./Komisja*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, pkt 95, 96 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 37 Jeżeli natomiast skarżący kwestionuje zasadność wydanej na podstawie art. 108 ust. 3 TFUE lub w wyniku formalnego postępowania wyjaśniającego decyzji w sprawie oceny pomocy, sam fakt, że skarżący może być traktowany jako „zainteresowana strona” w rozumieniu art. 108 ust. 2 TFUE, nie wystarcza do uznania dopuszczalności skargi. Skarżący musi zatem wykazać, że posiada status szczególny, w rozumieniu orzecznictwa przypomnianego w pkt 33 niniejszego wyroku. Dzieje się tak w szczególności w przypadku, gdyby pozycja skarżącego na rozpatrywanym rynku została istotnie zmieniona wskutek pomocy będącej przedmiotem danej decyzji (zob. wyrok z dnia 17 września 2015 r., *Mory i in./Komisja*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, pkt 97 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 38 W tym względzie, jak słusznie przypomniał Sąd w pkt 141 zaskarżonego wyroku, za podmioty, których decyzja Komisji kończąca formalne postępowanie wyjaśniające dotyczy indywidualnie, uznane zostały między innymi, poza przedsiębiorstwem będącym beneficjentem pomocy, przedsiębiorstwa z nim konkurujące, które odegrały aktywną rolę w ramach tego postępowania, o ile ich pozycja na rynku uległa istotnej zmianie wskutek środka pomocowego będącego przedmiotem spornej decyzji (wyroki: z dnia 22 listopada 2007 r., *Sniace/Komisja*, C-260/05 P, EU:C:2007:700, pkt 55; z dnia 17 września 2015 r., *Mory i in./Komisja*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, pkt 98).
- 39 W niniejszym przypadku sporna decyzja została wydana, jak przyznaje również wnosząca odwołanie, po przeprowadzeniu formalnego postępowania wyjaśniającego na podstawie art. 108 ust. 2 TFUE.
- 40 W tych okolicznościach, wbrew temu, co twierdzi wnosząca odwołanie, jej skarga na tę decyzję nie może wchodzić w zakres przypadku rozważanego w pkt 36 niniejszego wyroku. W zakresie, w jakim wnosząca odwołanie opiera swą argumentację na pkt 22 i 23 wyroku z dnia 28 stycznia 1986 r., *Cofaz i in./Komisja* (169/84, EU:C:1986:42), wystarczy wskazać, że argumenty te należy rozpatrywać łącznie z pkt 25 tego wyroku, który potwierdza, iż sam fakt, że przedsiębiorstwo odgrywało aktywną rolę w ramach formalnego postępowania wyjaśniającego, nie wystarczy, by uznać, że decyzja kończąca to postępowanie dotyczy jej indywidualnie.
- 41 Argumentacja wnoszącej odwołanie, zgodnie z którą formalne postępowanie wyjaśniające prowadzone przez Komisję było dotknięte nieprawidłowościami dlatego, że sporna decyzja opiera się na niepełnym lub błędnie ocenionym stanie faktycznym lub że Komisja w tej decyzji dokonała błędnej interpretacji prawa niemieckiego, nie może prowadzić do odmiennego rozstrzygnięcia.
- 42 Orzecznictwo dotyczące dopuszczalności skargi na decyzję wydaną po przeprowadzeniu formalnego postępowania wyjaśniającego znajduje bowiem zastosowanie bez rozróżnienia pomiędzy poszczególnymi zarzutami, które mogą zostać podniesione na poparcie takiej skargi. Ponadto należy stwierdzić, że pod pretekstem uchybień proceduralnych, które miały jakoby zaistnieć, wnosząca odwołanie kwestionuje de facto istotę oceny Komisji zawartej w spornej decyzji, mimo że kontradiktoryjna część postępowania przed Sądem dotyczyła dopuszczalności wniesionej na tę decyzję skargi.
- 43 Sąd nie naruszył zatem prawa, uznając, że sam udział wnoszącej odwołanie w postępowaniu administracyjnym nie wystarcza do wykazania, że sporna decyzja dotyczyła jej indywidualnie.
- 44 W konsekwencji części od pierwszej do trzeciej zarzutu pierwszego należy częściowo odrzucić jako niedopuszczalne, a częściowo oddalić jako bezzasadne.

- 45 W częściach od czwartej do szóstej zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi posiłkowo w stosunku do pozostałych zarzutów, że naruszył prawom stosując przesłankę, zgodnie z którą sporna decyzja powinna była dotyczyć wnoszącej odwołanie indywidualnie.
- 46 Co się tyczy części czwartej zarzutu pierwszego, dotyczącej pkt 177 i nast. zaskarżonego wyroku, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 256 TFUE i art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odwołanie ogranicza się do kwestii prawnych. Dlatego też jedynie Sąd jest uprawniony do ustalenia i dokonania oceny istotnych okoliczności faktycznych, a także do dokonania oceny dowodów. Ocena okoliczności faktycznych i dowodów nie stanowi zatem – z zastrzeżeniem przypadków ich przeinaczenia – kwestii prawnej, podlegającej jako taka kontroli Trybunału w postępowaniu odwoławczym (zob. podobnie wyroki: z dnia 26 stycznia 2017 r., Masco i in./Komisja, C-614/13 P, EU:C:2017:63, pkt 35; z dnia 22 listopada 2007 r., Sniace/Komisja, C-260/05 P, EU:C:2007:700, pkt 35; a także z dnia 3 września 2020 r., Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland i in./Komisja, C-817/18 P, EU:C:2020:637, pkt 46).
- 47 A zatem w zakresie, w jakim wnosząca odwołanie powołuje się na okoliczności faktyczne, które przedstawiła już w pierwszej instancji, aby udowodnić, że wbrew temu, co stwierdził Sąd w pkt 177 i nast. zaskarżonego wyroku, wykazała ona w sposób wymagany prawem, iż środki, o których mowa w spornej decyzji, dotyczyły jej indywidualnie, należy odrzucić tę argumentację jako niedopuszczalną, ponieważ wobec braku konkretnych dowodów pozwalających na stwierdzenie ewentualnego przeinaczenia okoliczności faktycznych argumentacja ta ma w rzeczywistości na celu podważenie niezależnej oceny okoliczności faktycznych dokonanej przez Sąd.
- 48 Ponadto w zakresie, w jakim wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że uznał on w szczególności w pkt 178 zaskarżonego wyroku, iż powinna była ona sprecyzować, do jakiej wysokości przyczyniła się ona do finansowania portu lotniczego Frankfurt-Hahn i subwencjonowania Ryanaira – należy zauważyć, że na tej podstawie Sąd słusznie oddalił argument, zgodnie z którym należy uznać, że sporna decyzja dotyczyła wnoszącej odwołanie indywidualnie, w szczególności ze względu na to, że jako akcjonariusz Fraportu uczestniczyła w przywołanym wyżej finansowaniu i subwencjonowaniu.
- 49 Jak bowiem ogólnie rzecz ujmując wskazał rzecznik generalny w pkt 72 opinii – pod warunkiem, że uzna się, że zbyt szeroki krąg podmiotów może twierdzić, że takie środki dotyczą ich indywidualnie – Sąd słusznie orzekł w pkt 178 zaskarżonego wyroku, że wnosząca odwołanie powinna była określić, do jakiej wysokości współuczestniczyła w tym finansowaniu, aby umożliwić określenie rozmiaru odniesionego w konsekwencji naruszenia pozycji konkurencyjnej oraz – jeśli ono okazałoby się istotne – aby wykazać, że środki te dotyczyły jej indywidualnie.
- 50 Część czwartą zarzutu pierwszego należy zatem częściowo odrzucić jako niedopuszczalną, a częściowo oddalić jako bezzasadną.
- 51 Jeśli chodzi o część piątą zarzutu, wystarczy wskazać, że argumentacja wnoszącej odwołanie, zgodnie z którą Sąd powinien był przyznać jej złagodzenie ciężaru dowodu, nie opiera się na żadnej podstawie prawnej.
- 52 Po pierwsze, odnosząc się do argumentu wnoszącej odwołanie, jakoby wymóg istotnego naruszenia jej pozycji na rynku znajdował zastosowanie tylko wtedy, gdy środki przewidziane w decyzji Komisji są rzeczywiście zakwalifikowane jako „pomoc” w rozumieniu art. 107 TFUE,

z orzecznictwa Trybunału dotyczącego tej przesłanki wynika, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 76 opinii, że znajduje ona zastosowanie bez względu na to, czy rozpatrywany środek zostaje zakwalifikowany jako pomoc, czy nie uzyskuje takiej kwalifikacji, jak w niniejszym przypadku (zob. podobnie wyroki: z dnia 28 stycznia 1986 r., Cofaz i in./Komisja, 169/84, EU:C:1986:42, pkt 20, 29; z dnia 22 listopada 2007 r., Sniace/Komisja, C-260/05 P, EU:C:2007:700, pkt 10, 60; a także z dnia 17 września 2015 r., Mory i in./Komisja, C-33/14 P, EU:C:2015:609, pkt 106).

- 53 Po drugie, w zakresie, w jakim wnosząca odwołanie powołuje się na niepełne i błędne badanie przez Komisję środków przewidzianych w spornej decyzji, okoliczność ta – przy założeniu, że zostanie ona wykazana – nie może mieć wpływu ani na znaczenie przesłanki, zgodnie z którą sporna decyzja może w istotny sposób wpłynąć na pozycję rynkową wnoszącej odwołanie, ani na ciężar dowodu wymagany do wykazania legitymacji procesowej do zaskarżenia decyzji dotyczącej tych środków.
- 54 Po trzecie, w zakresie, w jakim wnosząca odwołanie utrzymuje, że skoro powinna była skorzystać ze złagodzenia ciężaru dowodu na okoliczność istotnego naruszenia jej pozycji na rynku, skutecznie powołała ten dowód, wskazując w tym celu na korzyści, jakie Ryanair uzyskał od FFGH i kraju związkowego, argument ten opiera się na błędnym założeniu, ponieważ – jak wynika z pkt 51 niniejszego wyroku – wnosząca odwołanie nie miała podstaw, by powoływać się na takie złagodzenie ciężaru dowodu.
- 55 Należy zatem oddalić część piątą zarzutu pierwszego.
- 56 W części szóstej wnosząca odwołanie zarzuca zasadniczo Sądowi, że w pkt 150 i 155–177 i nast. zaskarżonego wyroku zbadał on przesłankę, zgodnie z którą charakter środków będących przedmiotem spornej decyzji mógł w istotny sposób naruszać jej pozycję na rynku w świetle błędnych wymogów dotyczących z jednej strony określenia rynku, a z drugiej strony związku przyczynowego między rozpatrywanymi środkami a naruszeniem jej pozycji konkurencyjnej.
- 57 W tym względzie Trybunał wielokrotnie orzekał, że wykazanie przez skarżącego istotnego naruszenia jego pozycji na rynku nie wymaga zajęcia ostatecznego stanowiska w przedmiocie stosunków konkurencyjnych między tym skarżącym a przedsiębiorstwami będącymi beneficjentami pomocy, lecz wymaga jedynie od skarżącego, by wskazał w należyty sposób powody, dla których decyzja Komisji może zaszkodzić jego uzasadnionym interesom poprzez istotny wpływ na jego pozycję na rynku właściwym (zob. podobnie wyroki: z dnia 28 stycznia 1986 r., Cofaz i in./Komisja, 169/84, EU:C:1986:42, pkt 28; z dnia 22 listopada 2007 r., Hiszpania/Lenzing, C-525/04 P, EU:C:2007:698, pkt 41; z dnia 22 listopada 2007 r., Sniace/Komisja, C-260/05 P, EU:C:2007:700, pkt 60).
- 58 Jak podkreślił rzecznik generalny w pkt 47 opinii, z orzecznictwa Trybunału wynika, że istotne naruszenie pozycji konkurencyjnej skarżącego na właściwym rynku nie jest zatem rezultatem przeprowadzenia pogłębionej analizy różnych stosunków konkurencyjnych na tym rynku, umożliwiającej precyzyjne ustalenie zakresu naruszenia jego pozycji konkurencyjnej, ale, co do zasady, wynika ze stwierdzenia *prima facie*, że przyznanie środka przewidzianego w decyzji Komisji skutkuje istotnym naruszeniem tej pozycji.
- 59 Wynika stąd, że przesłanka ta może zostać spełniona, jeżeli skarżący przedstawi dowody pozwalające wykazać, że rozpatrywany środek może w istotny sposób naruszyć jego pozycję na właściwym rynku (zob. podobnie wyrok z dnia 22 grudnia 2008 r., British Aggregates/Komisja, C-487/06 P, EU:C:2008:757, pkt 38).

- 60 Co się tyczy dowodów dopuszczonych przez orzecznictwo w celu wykazania takiego istotnego naruszenia, w pierwszej kolejności sama okoliczność, że akt jest w stanie wywrzeć pewien wpływ na stosunki konkurencji panujące na danym rynku i że zainteresowane przedsiębiorstwo znajduje się w jakimkolwiek stosunku konkurencji wobec beneficjenta tego aktu, nie może być wystarczająca do tego, by można było uznać, iż przywołany akt dotyczy wspomnianego przedsiębiorstwa w sposób indywidualny. Dlatego też przedsiębiorstwo nie może powoływać się wyłącznie na okoliczność, że jest konkurentem przedsiębiorstwa będącego beneficjentem pomocy (zob. podobnie wyroki: z dnia 22 grudnia 2008 r., *British Aggregates/Komisja*, C-487/06 P, EU:C:2008:757, pkt 47, 48; a także z dnia 17 września 2015 r., *Mory i in./Komisja*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, pkt 99, 100).
- 61 W drugiej kolejności, jak Sąd słusznie stwierdził w pkt 148 zaskarżonego wyroku, wykazanie istotnego naruszenia pozycji danego konkurenta na rynku nie może być więc ograniczone do niektórych dowodów wskazujących na spadek jego wyników handlowych lub finansowych, takich jak znaczący spadek obrotów, znaczne straty finansowe po stronie skarżącego lub istotne zmniejszenie udziałów w rynku w następstwie przyznania omawianej pomocy. Przyznanie pomocy państwa może naruszać sytuację konkurencyjną danego podmiotu gospodarczego również w inny sposób, w szczególności powodując utratę zysku lub rozwój mniej korzystny niż ten, który miałby miejsce w przypadku braku takiej pomocy (zob. podobnie wyroki: z dnia 22 listopada 2007 r., *Hiszpania/Lenzing*, C-525/04 P, EU:C:2007:698, pkt 34, 35; z dnia 22 grudnia 2008 r., *British Aggregates/Komisja*, C-487/06 P, EU:C:2008:757, pkt 53).
- 62 To w świetle tych zasad należy zbadać, czy Sąd naruszył prawo w ramach oceny dowodów przedstawionych przez wnoszącą odwołanie w celu wykazania istotnego naruszenia jej pozycji na rynku właściwym z powodu środków przewidzianych w spornej decyzji.
- 63 W tym względzie przede wszystkim w pkt 150, 154 i 156 zaskarżonego wyroku podsumowując Sąd orzekł, że wnosząca odwołanie nie określiła rynków, na których nastąpiło naruszenie jej pozycji konkurencyjnej, wskazując, że nie przedstawiła ona żadnej informacji dotyczącej ich rozmiaru i struktury, ani też konkurentów obecnych na tych rynkach.
- 64 Jak podkreślił rzecznik generalny w pkt 87 opinii, uznając, że takie dowody są niezbędne do określenia rynku lub rynków, w kontekście których należy oceniać przesłankę istotnego naruszenia pozycji konkurencyjnej, Sąd wykroczył poza wymogi wynikające z orzecznictwa przypomnianego w pkt 57–59 niniejszego wyroku.
- 65 W związku z tym należy stwierdzić, że Sąd naruszył prawo, oddalając argumenty wnoszącej odwołanie dotyczące, po pierwsze, faktu naruszenia jej pozycji na europejskim rynku pasażerskich przewozów lotniczych, a po drugie, pokrywania się połączeń lotniczych, na które powoływała się wnosząca odwołanie – z tego względu, że wnosząca odwołanie nie przedstawiła żadnych dowodów dotyczących wielkości lub zasięgu geograficznego tych rynków, ani też jej udziałów w rynku, ani udziałów Ryanair lub innych konkurentów na tych rynkach.
- 66 Należy jednak zaznaczyć, że w odniesieniu do art. 263 akapit czwarty TFUE Sąd nie stwierdził niedopuszczalności skargi wniesionej przez wnoszącą odwołanie z tego tylko powodu, że nie określiła ona rynku lub rynków, na których jej zdaniem doszło do istotnego naruszenia jej pozycji konkurencyjnej.

- 67 Z jednej strony bowiem w pkt 153 zaskarżonego wyroku, który nie został zakwestionowany w ramach niniejszego odwołania, Sąd stwierdził, że wnosząca odwołanie nie przedstawiła dowodu na to, że jej własne oferty i oferty Ryanaira nakładały się na siebie na trasach lotniczych, o których mowa w pkt 151 i 152 tego wyroku.
- 68 Z drugiej strony w pkt 158–178 zaskarżonego wyroku Sąd zbadał argumenty podniesione przez wnoszącą odwołanie i przedstawione na ich poparcie dowody mające na celu wykazanie, że wnosząca odwołanie doświadczyła istotnego naruszenia jej pozycji konkurencyjnej na rynku lotniczych przewozów pasażerskich z uwagi na fakt zastosowania środków na rzecz Ryanaira i FFHG, w szczególności związek przyczynowy między rozpatrywanymi środkami a dowodami przedstawionymi w celu wykazania naruszenia pozycji wnoszącej odwołanie na rynku.
- 69 W ramach niezależnej oceny okoliczności faktycznych, której nie można podważyć na etapie odwołania, z wyjątkiem przypadku przeinaczenia okoliczności faktycznych, którego wnosząca odwołanie nie podnosi w tej sprawie, Sąd stwierdził w pkt 179 tego wyroku, że nie wykazała ona znacznego spadku swych obrotów, znacznych strat finansowych lub istotnego zmniejszenia jej udziałów w rynku właściwym w następstwie przyjęcia środków na rzecz Ryanaira i FFHG, nawet gdyby środki przyjęte na rzecz ostatniego z podmiotów zostały przekazane na rzecz Ryanaira. Sąd dodał, że wnosząca odwołanie nie wykazała również utraty zysku lub mniej korzystnego rozwoju niż rozwój obserwowany przy braku tych środków.
- 70 Ponadto wnosząca odwołanie nie przedstawiła w odwołaniu żadnego dowodu, który pozwalałby uznać, że stwierdzone w pkt 64 i 65 niniejszego wyroku naruszenie prawa przez Sąd w odniesieniu do zakresu dowodu, jaki wnosząca odwołanie powinna była przedstawić w celu wykazania istotnego naruszenia jej pozycji konkurencyjnej, mogło mieć jakikolwiek wpływ na ocenę argumentów i dowodów, o których mowa w poprzednim punkcie niniejszego wyroku i w konsekwencji na wniosek, który Sąd wyciągnął posiłkowo w pkt 179 zaskarżonego wyroku.
- 71 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że charakter tego naruszenia prawa nie powoduje wadliwości wniosku Sądu sformułowanego w pkt 182 zaskarżonego wyroku w odniesieniu do dopuszczalności skargi wnoszącej odwołanie na podstawie drugiej hipotezy normy wyrażonej w art. 263 akapit czwarty TFUE, w związku z czym część szóstą zarzutu pierwszego należy w tym względzie oddalić jako nieistotną dla sprawy.
- 72 W konsekwencji, bez konieczności badania argumentu dotyczącego naruszenia art. 47 karty, ponieważ wniosek zawarty w pkt 182 zaskarżonego wyroku opiera się na innych podstawach niż te, których dotyczy ten argument, należy również oddalić część szóstą zarzutu pierwszego.
- 73 W świetle całości powyższych rozważań zarzut pierwszy odwołania należy częściowo odrzucić jako niedopuszczalny, a częściowo oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu drugiego, zgodnie z którym Sąd naruszył art. 263 akapit czwarty TFUE, uznając, że wnosząca odwołanie nie miała legitymacji procesowej do zaskarżenia spornej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy ona tabeli opłat lotniskowych

Argumentacja stron

- 74 W zarzucie drugim wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi w istocie, że naruszył art. 263 akapit czwarty TFUE, orzekając w pkt 190, 196 i następnych zaskarżonego wyroku, że sporna decyzja nie dotyczy jej bezpośrednio, w rozumieniu drugiej hipotezy normy wyrażonej w tym postanowieniu, ponieważ art. 3 spornej decyzji dotyczy tabeli opłat lotniskowych, oraz stosując tę ocenę bezpośrednio w pkt 209 i nast. tego wyroku do trzeciej hipotezy tego postanowienia, bez przeprowadzenia innych form badania.
- 75 W pierwszej części tego zarzutu wnosząca odwołanie podnosi, że przesłankę, zgodnie z którą rozpatrywany akt musi dotyczyć skarżącego bezpośrednio, należy zbadać w całości w ramach tej trzeciej hipotezy, przy czym sąd nie może oprzeć się w tym względzie na decyzji wydanej na podstawie badania jednej z dwóch pozostałych hipotez normy sformułowanej w art. 263 akapit czwarty TFUE. Z wyroku z dnia 6 listopada 2018 r., Scuola Elementare Maria Montessori/Komisja, Komisja/Scuola Elementare Maria Montessori i Komisja/Ferracci (od C-622/16 P do C-624/16 P, EU:C:2018:873), wynika bowiem, że wspomnianą przesłankę należy interpretować odmiennie w zależności od tego, czy dotyczy drugiej, czy trzeciej hipotezy normy przewidzianej tym postanowieniem. Jeśli chodzi o dowód na okoliczność, że rozpatrywany akt dotyczy wnoszącej odwołanie bezpośrednio – w rozumieniu trzeciej hipotezy normy sformułowanej w tym postanowieniu, mającej zastosowanie w przypadku systemu pomocy – z wyroku tego wynika, że to do wnoszącej odwołanie należy przedstawienie dowodu na okoliczność, że rozpatrywany akt rzeczywiście może ograniczyć konkurencję. Niniejsza sprawa jest porównywalna ze sprawą, w której zapadł wspomniany wyrok, i powinna prowadzić do podobnej oceny przesłanki, zgodnie z którą wspomniany akt dotyczy skarżącego bezpośrednio. W tym względzie wnosząca odwołanie wyjaśniła w szczególności, w jaki sposób obie rozpatrywane w niniejszej sprawie tabele opłat lotniskowych miały charakter dyskryminujący względem innych przedsiębiorstw lotniczych, w tym wobec Ryanaira.
- 76 W ramach drugiej części zarzutu drugiego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że w pkt 205 zaskarżonego wyroku przeinaczył zawarte w nim wyrażenie „inne przedsiębiorstwa lotnicze”. Zdaniem wnoszącej odwołanie wyrażenie to dotyczyło wszystkich przedsiębiorstw lotniczych, w tym wnoszącej odwołanie, innych niż Ryanair.
- 77 Komisja, kraj związkowy i Ryanair uważają, że zarzut drugi należy oddalić w całości jako bezzasadny. Zdaniem Komisji zarzut ten jest ponadto częściowo niedopuszczalny w zakresie, w jakim zmierza do podważenia okoliczności faktycznych.

Ocena Trybunału

- 78 Należy przede wszystkim zaznaczyć, że w pkt 190–208 zaskarżonego wyroku – do których wnosząca odwołanie odsyła kilkakrotnie w ramach zarzutu drugiego, ale wobec których nie formułuje żadnych konkretnych uwag krytycznych – Sąd zbadał, czy wnosząca odwołanie miała legitymację do żądania stwierdzenia nieważności spornej decyzji na podstawie drugiej hipotezy

normy przewidzianej w art. 263 akapit czwarty TFUE, jako strona, której decyzja ta dotyczy bezpośrednio i indywidualnie, w zakresie, w jakim decyzja ta w art. 3 odnosi się do tabeli opłat lotniskowych.

- 79 Zbadawszy w pierwszej kolejności, czy zaskarżona decyzja dotyczy wnoszącej odwołanie bezpośrednio, Sąd doszedł w pkt 208 tego wyroku do wniosku, że wnosząca odwołanie nie wykazała, by spełniała to kryterium, i że w związku z tym nie posiada ona legitymacji czynnej do wniesienia skargi na podstawie drugiej hipotezy normy przewidzianej art. 263 akapit czwarty TFUE.
- 80 W drugiej kolejności w pkt 209–213 zaskarżonego wyroku Sąd wywiódł z tego ustalenia, że wnosząca odwołanie nie posiadała legitymacji procesowej również na podstawie trzeciej hipotezy normy przewidzianej w art. 263 akapit czwarty TFUE, uznając w szczególności w pkt 211 tego wyroku, że kryterium, zgodnie z którym rozpatrywany akt musi dotyczyć skarżącego bezpośrednio, jest identyczne w drugiej i trzeciej hipotezie normy przewidzianej tym postanowieniem.
- 81 W tym kontekście w pierwszej części zarzutu drugiego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi co do zasady, że nie dokonał pełnej kontroli spełnienia tego kryterium w świetle trzeciej hipotezy normy z art. 263 akapit czwarty TFUE, lecz w celu ustalenia, czy kryterium to zostało spełnione, ograniczył się do odwołania się do trzeciej hipotezy i zastosowania do niej decyzji będącej wynikiem badania drugiej hipotezy normy przewidzianej tym postanowieniem.
- 82 Tymczasem wbrew temu, co twierdzi wnosząca odwołanie na poparcie tego zarzutu, z orzecznictwa Trybunału, a w szczególności z wyroku z dnia 6 listopada 2018 r., *Scuola Elementare Maria Montessori/Komisja, Komisja/Scuola Elementare Maria Montessori i Komisja/Ferracci* (od C-622/16 P do C-624/16 P, EU:C:2018:873), nie wynika, że wspomniane kryterium ma odmienne znaczenie w odniesieniu do drugiej i trzeciej hipotezy normy przewidzianej w art. 263 akapit czwarty TFUE.
- 83 Przeciwnie, w pkt 42 tego wyroku Trybunał, nie dokonując rozróżnienia między tymi hipotezami, przypomniał, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, jak słusznie zauważył Sąd w pkt 197 zaskarżonego wyroku, przesłanka, aby decyzja będąca przedmiotem skargi, „taka jak ta przewidziana w art. 263 akapit czwarty TFUE”, dotyczyła bezpośrednio danej osoby fizycznej lub prawnej, wymaga kumulatywnego spełnienia dwóch kryteriów, a mianowicie, aby decyzja ta, po pierwsze, wywierała bezpośredni wpływ na sytuację prawną tej osoby, a po drugie, nie pozostawiała żadnego zakresu uznania swoim adresatom, którzy są zobowiązani do jej wykonania, które ma charakter czysto automatyczny i wynika z samych uregulowań Unii, bez potrzeby stosowania innych przepisów pośrednich.
- 84 Wynika stąd, że Sąd nie naruszył prawa, uznając w pkt 211 zaskarżonego wyroku, że zakres tej przesłanki był identyczny w odniesieniu do drugiej i trzeciej hipotezy normy przewidzianej w art. 263 akapit czwarty TFUE oraz w zakresie, w jakim w pkt 212 tego wyroku wywiódł z ustalenia, że wnosząca odwołanie nie spełniała tej przesłanki w kontekście drugiej hipotezy normy przewidzianej w tym postanowieniu, że nie spełniała ona również tej przesłanki w odniesieniu do trzeciej hipotezy tej normy.
- 85 Wnosząca odwołanie nie wykazała ponadto, w jaki sposób wymogi dotyczące dowodu na okoliczność, że sporna decyzja dotyczyła jej bezpośrednio – takie jak przywołane i zastosowane w szczególności w pkt 198 i 206 zaskarżonego wyroku, w celu zbadania rozpatrywanych tabeli

opłat lotniskowych – nie odpowiadają tym, które wynikały z orzecznictwa Trybunału w dziedzinie pomocy państwa, a w szczególności z pkt 47 wyroku z dnia 6 listopada 2018 r., Scuola Elementare Maria Montessori/Komisja, Komisja/Scuola Elementare Maria Montessori i Komisja/Ferracci (od C-622/16 P do C-624/16 P, EU:C:2018:873), zgodnie z którym sąd Unii musi zbadać, czy skarżący wskazał we właściwy sposób powody, dla których decyzja Komisji może postawić go w gorszej pozycji konkurencyjnej, a tym samym mieć wpływ na jego sytuację prawną.

- 86 W pozostałym zakresie, zgodnie z orzecznictwem przypomnianym w pkt 46 niniejszego wyroku, należy odrzucić część pierwszą zarzutu drugiego jako niedopuszczalną, ponieważ wnosząca odwołanie, po pierwsze, ponownie podnosi w niej, wbrew temu, co orzekł Sąd, że wykazała, iż sporna decyzja w zakresie, w jakim odnosi się tabeli opłat lotniskowych, dotyczy jej bezpośrednio, a po drugie, ponownie podnosi w tym celu dowody, które powołała w skardze w pierwszej instancji.
- 87 W konsekwencji część pierwszą zarzutu drugiego należy częściowo odrzucić jako niedopuszczalną, a częściowo oddalić jako bezzasadną.
- 88 W zakresie, w jakim w drugiej części tego zarzutu wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że w pkt 205 zaskarżonego wyroku przeinaczył jej pismo procesowe w odniesieniu do wyrażenia „inne przedsiębiorstwa lotnicze”, uznając, że wyrażenie to nie dotyczy samej wnoszącej odwołanie, należy wskazać, że pkt 205 zaskarżonego wyroku nie daje podstaw do stwierdzenia tego rodzaju przeinaczenia. Przeciwnie, z tego punktu zaskarżonego wyroku wynika zasadniczo, że Sąd prawidłowo zrozumiał to wyrażenie jako odnoszące się do przedsiębiorstw lotniczych innych niż Ryanair, ale stwierdził, że wnosząca odwołanie nie należała do użytkowników portu lotniczego Frankfurt-Hahn, a zatem nie może powoływać się na dyskryminację na korzyść Ryanaira na szkodę innych przedsiębiorstw korzystających z tego portu lotniczego.
- 89 Mając na uwadze powyższe rozważania, zarzut drugi odwołania należy częściowo odrzucić jako niedopuszczalny, a częściowo oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu trzeciego, zgodnie z którym Sąd naruszył art. 263 akapit czwarty i art. 108 ust. 2 TFUE oraz obowiązek uzasadnienia, uznając, że wnosząca odwołanie nie miała legitymacji procesowej do zaskarżenia spornej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy ona „środka nr 12”

Argumentacja stron

- 90 W zarzucie trzecim wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że naruszył art. 263 akapit czwarty i art. 108 ust. 2 TFUE, a także obowiązek uzasadnienia, uznając, że wnosząca odwołanie nie miała legitymacji procesowej do zaskarżenia spornej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy ona „środek nr 12”.
- 91 W tym względzie wnosząca odwołanie podnosi, że Komisja nie przeprowadziła pogłębionej kontroli w ramach formalnego postępowania wyjaśniającego i uznała ten środek za „pomoc inwestycyjną” zgodną z rynkiem wewnętrznym.
- 92 Tymczasem wnosząca odwołanie wyraźnie podniosła na gruncie postępowania przed Sądem, że Komisja nie powinna była uznać tej pomocy za zgodną z rynkiem wewnętrznym bez przeprowadzenia pogłębionej kontroli w ramach formalnego postępowania wyjaśniającego.

Przypominając aspekty, na których się w tym celu oparła, wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że nie zbadał tych aspektów i naruszył prawo, badając, przy braku jakiegokolwiek uzasadnienia, „środek nr 12” pod kątem „drugiej alternatywy” orzecznictwa wynikającego z wyroku z dnia 17 września 2015 r., *Mory i in./Komisja* (C-33/14 P, EU:C:2015:609).

- 93 Wnosząca odwołanie przedstawia szereg okoliczności faktycznych dotyczących finansowania FFHG i twierdzi, że Komisja nie zbadała tego finansowania w spornej decyzji, która została następnie zastąpiona „środkiem nr 12”. W każdym razie wnosząca odwołanie przedstawiła wystarczający dowód na okoliczność, że jej skarga o stwierdzenie nieważności była dopuszczalna w świetle „pierwszej alternatywy” orzecznictwa wynikającego z wyroku z dnia 17 września 2015 r., *Mory i in./Komisja* (C-33/14 P, EU:C:2015:609). Ponieważ Sąd zbadał jedynie „drugą alternatywę” tego wyroku i uznał, że przewidziane w nim przesłanki nie zostały spełnione, naruszył prawa procesowe wnoszącej odwołanie zagwarantowane w art. 108 ust. 2 TFUE. Na poparcie tego zarzutu wnosząca odwołanie powołuje się ponadto na nową decyzję Komisji, przyjętą tymczasem przez tę instytucję, na pomoc operacyjną finansowaną ze „środka nr 12”, na pomoc inwestycyjną oraz na przeniesienie na Ryanaira pomocy przyznanej na rzecz FFHG.
- 94 Komisja podnosi, że „środek nr 12” nie był przedmiotem postępowania przed Sędem. W każdym razie twierdzi ona, podobnie jak kraj związkowy i Ryanair, że zarzut trzeci należy oddalić jako całkowicie bezzasadny.

Ocena Trybunału

- 95 Na wstępie należy przypomnieć, że z art. 256 ust. 1 akapit drugi TFUE, z art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a także z art. 168 § 1 lit. d) i art. 169 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem wynika, że odwołanie powinno dokładnie określać kwestionowane części zaskarżonego wyroku oraz argumenty prawne, które szczegółowo uzasadniają to żądanie, pod rygorem niedopuszczalności odwołania lub danego zarzutu (wyroki: z dnia 26 stycznia 2017 r., *Mamoli Robinetteria/Komisja*, C-619/13 P, EU:C:2017:50, pkt 42; a także z dnia 8 czerwca 2017 r., *Dextro Energy/Komisja*, C-296/16 P, niepublikowany, EU:C:2017:437, pkt 60).
- 96 Wymogu tego nie spełnia w szczególności odwołanie lub zarzut odwołania, który nie zawierając nawet argumentacji mającej na celu konkretne wskazanie naruszenia prawa, jakim miałby być dotknięty wyrok lub postanowienie, którego uchylenia się żąda, ogranicza się do powtórzenia zarzutów i argumentów przedstawionych już przed Sędem. Takie odwołanie lub zarzut stanowi bowiem w rzeczywistości żądanie ponownego rozpatrzenia skargi wniesionej do Sądu, co nie należy do kompetencji Trybunału w ramach odwołania (zob. podobnie wyrok z dnia 7 stycznia 2004 r., *Aalborg Portland i in./Komisja*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P i C-219/00 P, EU:C:2004:6, pkt 51 i przytoczone tam orzecznictwo; postanowienie z dnia 29 stycznia 2020 r., *Silgan Closures i Silgan Holdings/Komisja*, C-418/19 P, niepublikowane, EU:C:2020:43, pkt 71).
- 97 W tym względzie, niezależnie od tego, czy „środek nr 12”, do którego odnosi się zarzut trzeci, był faktycznie przedmiotem spornej decyzji, a następnie postępowania przed Sędem – co Komisja kwestionuje – należy stwierdzić, po pierwsze, że wnosząca odwołanie w każdym razie nie wskazała punktów uzasadnienia zaskarżonego wyroku, do których odnosi się ten zarzut, uniemożliwiając w ten sposób Trybunałowi przeprowadzenie kontroli, czy Sąd dopuścił się zarzuczanych naruszeń prawa.

- 98 Po drugie, odnosząc się raczej do postępowania przed Komisją niż do zaskarżonego wyroku, wnosząca odwołanie powołuje się na szereg okoliczności faktycznych dotyczących w szczególności finansowania FFHG, na które ponadto powołała się już w pierwszej instancji. Tymczasem, jak wynika z utrwalonego orzecznictwa przypomnianego w pkt 95 i 96 niniejszego wyroku, ocena takich okoliczności w oczywisty sposób nie należy do kompetencji Trybunału w ramach odwołania.
- 99 W konsekwencji zarzut trzeci odwołania należy odrzucić jako niedopuszczalny.
- 100 W świetle wszystkich powyższych rozważań odwołanie należy oddalić w całości.

W przedmiocie kosztów

- 101 Zgodnie z art. 184 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem, jeżeli odwołanie jest bezzasadne, Trybunał rozstrzyga o kosztach.
- 102 Zgodnie z art. 138 § 1 tego regulaminu, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ wnosząca odwołanie przegrała sprawę, a Komisja oraz interwenienci w pierwszej instancji wnieśli o obciążenie jej kosztami postępowania, należy obciążyć ją ogółem kosztów niniejszego odwołania.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

1) Odwołanie zostaje oddalone.

2) Deutsche Lufthansa AG pokrywa, poza własnymi kosztami, koszty poniesione przez Komisję Europejską, Land Rheinland-Pfalz i Ryanair DAC.

Podpisy